

Politični pregled.

Notranji položaj. — Zanimanje za volitve je potisnilo vsa druga vprašanja popolnoma v ozadje. Stranke se ne bavijo z drugim, kakor s pripravami za volitve, in vlada tudi ne stori ničesar, kar bi moglo dati povod, se ž njo baviti. Nekaterе stranke so izdale že volilne oklice, tako mladočeška in nemškonacionalna. V Gališki se deluje s podporo, ki jo je vlada dovolila za oškodovance po ujmah in povodnjih. Dokler se je govorilo o razpustu poslanske zbornice, je bil poljski klub ves razkačen. Potem je prišel gospod Jaworski na Dunaj in koj na to je vlada dovolila 2¹/₂ milijona za podpore v Gališki. Zdaj so bili člani poljskega kluba z razpustom tako zadovoljni in se nakrat novih volitev niso nič več bali, prav kakor bi bila vlada tista 2¹/₂ milijona dala v volilne namene. V nemški katoliški stranki morajo vladati jako čudne razmere Ebenhoch vleče sem, Dipauli tja. Ebenhoch se laska danes nemškim nacionalcem, jutri Mladočehom, Dipauli ga je desavoniral, prezident poslanske zbornice dr. Fuchs pa je ves obupan, da se je državni zbor razpustil, češ, volitve bodo spravile za 30 % več radikalev v poslansko zbornico in bo vsako delo za vedno nemogoče. Mladočehi skrbno prikrivajo, kako da bodo uravnali svojo taktiko in zahtevajo, naj jim puste volilci popolno prostost.

Prememba ustave? — Čedalje večkrat se čuje, da se v odločilnih krogih nekaj posebnega pripravlja. Ti krogi računajo baje z gotovostjo, da parlament tudi po volitvah ne bo mogel funkcionirati in da se izkaže potreba premeniti ustavo. Ker pa sedanje ustave nečejo premeniti v smislu federalizma, absolutistično vladanje pa je do cela nemogoče, se hoče navidezno ohraniti sedanji parlamentarni ustroj ter le vso moč prenesti na gospodarsko zbornico. Bomo videli, kaj nastane.

Skupni vojni zapovednik za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. — Hrvatski listi prinašajo vest, da bo eden nadvojvoda imenovan za skupnega vojnega vrhovnega zapovednika za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo, baje tudi za Hrvatsko in Slavonijo. Da bi imel član cesarske rodovine velik vpliv in udanost med Jugoslovani, je brezdvomno.

Perzijski šah na Dunaju. — V petek je prišel šah Perzije na Dunaj, kjer je bil gost našega cesarja. Cesar je priredil vladarju velike azijske države sijajen dvorni obed, na katerem sta si vladarja napivala ob sviranju avstrijske in perzijske himne.

Francija. — Tik pred otvoritvijo parlamenta, v katerem se brez dvoma v nemajo velikanski boji, je ministrstvo doseglo znamenit moralen uspeh. Priredilo je kolosalen banket in se je njenemu povabilu odzvalo 22.000 županov. To je pač jako jasen dokaz, da je Francija v taboru republike.

Vojna v Južni Afriki. — Židovski listi se nekako zgražajo nad tem, da je predsednik transvaalske republike Krüger, o svojem odhodu iz južne Afrike baje vzel seboj tudi vse — državno premoženje, kar vse bi bil moral prepustiti Angležem, kateri, kakor razglašajo, so vzeli v posest republiko. Angleži pravijo, da je kaj takega v našem stoletju nezaslišano. No, verjetno je že, da Angleže silno tare, da Krüger popolnoma prezira vse angleške želje in zahteve jednostavno za to, ker ima menda prepričanje, da Transvaal ne bo nikdar angleška last, marveč da je sedanji položaj ondi le začasen. Krügerja vzame v zaščito nizozemska država z vsemi transvaalskimi državnimi dokumenti in zakladi vred, po katerih se cedé slin lačnim Angležem, ker so baje precej ogromni. V Antverpah pa mu že prirejajo sijajen sprejem, in ondi se mu postavi še za njega živih dni tudi spominek. — Kakor se čuje, je za vprvo pretrgana vojna in Buri se selijo na bližnjo portugalsko ozemlje. Mej tem pa se organizuje nova armada iz prostovoljcev. V zadevi Transvaala se je obrnila nizozemska kraljica Viljeldmina do Francije in raznih drugih držav. Do preteka Krügerjevega dopusta se utegne še marsikaj spre-

miti in vsa znamenja kažejo, da se Angleži ne bodo dolgo veselili svojih zmag.

Kitajska. — Razmere so se tam silno poostrele. Rusija se je začela umikati iz Pekina. Njej slede gotovo Združene države in Francija, morda tudi Japonska, tako da ostanejo samo Nemčija, Avstrija in Angleška. Ker pa Avstrija in Angleška nimata skoro nič vojaštva, stala bo Nemčija skoro sama proti Kitajski. V tej so zdaj dobili prevlado največji sovražniki evropskih držav. Vlado so prevzeli princ Tuan in njegovi najožji somišljeniki, ki so že zaukazali, naj se priredi vse kar treba za novo odločnejšo vojno zoper združene velesile. Parola je: ven s tujci. Položaj je torej skrajno opasen. Te dni je prišel grof Waldersee v Taku in poslal Kitajski vladi ultimatum. Če se njegovim zahtevam ne ugoti, napove vojno. No, to zna lep ples nastati.

Shod slovanskih obrtnikov.

V zlati Pragi se bo vršil dne 28. in 29. septembra t. l. shod slovanskih rokodelcev in obrtnikov, prvi shod te vrste. Na tem shodu bodo zastopani tudi slovenski obrtniki. Sestavil se je namreč v Ljubljani neki pripravljalni odbor, ki je priobčil v „Slovenu“ naslednji oklic:

Prijatelji!

Rokodelski in obrtni stan se je prej in se še sedaj šteje med glavne stebre države? a pri vsej njegovi važnosti vendar ni užival one skrbi in podpore, da bi se mogel vzdržati in se uspešno ustavljati gospodarski in tehnični premoti velikega kapitala.

Pravna bramba maloobrtnega proizvodjanja zahteva nujno popolno preosnovo doslej veljavnega obrtnega reda. Po našem prepričanju ni mogoče to preosnovo izvesti z jednotnim državnim zakonom, ki bi jednako veljal za vse kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, in ustrezal potrebam vseh deželâ. Prepričani smo, da obrtno zakonodajstvo spada v področje deželnih zborov.

Proizvajalna zmožnost rokodelca pa je nujno odvisna od cenenege in lahkega maloobrtnege kredita, inace je naša bramba proti premoči velekapitala nedostatna.

V našem neugodnem položaju nasproti silnejšemu in z boljšim orodjem preskrbljenemu sovražniku nam mora krepiti zavest, da se nam kar najhitreje posreči rešiti velevažno vprašanje zavarovanja rokodelcev in obrtnikov za slučaj starosti in nesreče, za katerega rešitev moramo delovati z vsemi postavnimi sredstvi.

Ker skrbimo za srečno bodočnost rokodelstva in obrti, moramo pač tudi priznati, da je omika in šolstvo, zlasti izobrazba našega obrtnega naraščaja pogoj za procvit našega stanu.

Da bo strokovno obrtno časopisje moglo popolnoma ustrezati svojemu namenu, je naša dolžnost, da se potrudimo za njegov vsestranski razvoj.

Da pa lažje in hitreje dosežemo svoj smoter, moramo se zblížati, moramo tesneje skleniti svoje vrste in

z vztrajnim, premišljenim delom izvesti svojo organizacijo. Češki obrtniki so že naredili prvi poskus take organizacije na podlagi obrtnega reda, ko so na Češkem in Moravskem združili vsa obrtna društva v deželno zvezo. Sedaj se gre za to, da bi se na vseslovanskem obrtnem shodu sprejel in dognal temelj za splošno organizacijo vseh slovanskih rokodelcev in obrtnikov.

In ko se bomo slovanski obrtniki prvič sešli k tako važnemu dogovoru, zmenili se bomo tudi, kako bi se to naše zблиžanje utrdilo in dobilo tudi praktičen uspeh na gospodarskem polju, da bi se medsebojno bolj in bolj podpirali in varovali.

Lep je naš program, težko delo nas čaka. Ne bomo se strašili nobenega truda, nobenih žrtev, da bi le naše misli in ideje našle pridne pristaše in boritelje, da postanejo početek lepše, nadobudnejše bodočnosti slovanskega rokodelstva in obrtništva.

Pozivljamo in vabimo vsa slovanska obrtna društva, besede, kola, zadruga, pozivljamo vse slovanske obrtnike in njih prijatelje kar najsrčnejše k svojemu prvemu shodu v Prago l. 1900.

V Pragi, Brnu, Krakovem, Ljubljani, dne 18. septembra l. 1900.

Kdor se priglasil k shodu, naj to naznani vsaj do 26. septembra l. 1900. pripravljalnemu odboru v Prago. Pojasnila daje pripravljalni odbor v Ljubljani, v katerem so gospodje: Appe Fr., Breskvar, Erjavec, Hinterlechner, Kregar, Tomc Fr., Tomc Josip, Žan Fran.

Obžalujemo, da udeležba od slovenske strani ne bo tolika, da bi se mogla upoštevati. Stvar ni v pravih rokah, in zato bodo ravno najboljši slovenski obrtniki ostali doma.

Obrtnijske raznoterosti.

Prodaja gozdov. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je došlo poročilo, da se bode dne 12. oktobra 1900 ob 10. uri dopoludne prodalo po javni konkurenci 100 gozdov oziroma gozdnih parcel, katere so last rumunske države. Prodaja se vrši v sledečih krajih: „Jassy distriktna prefektura, Putna distriktna prefektura, Dolj distriktna prefektura, Bukarest ministrstvo za domene“. Natančnejši pogoji se izvedo pri omenjenih okrožnih prefekturah in pri domenskem ministrstvu.

Kmetijstvo.

Svinjska kuga.

Uradna „Wiener Zeitung“ je dne 19. septembra prijavila cesarsko naredbo, s katero se preminjajo neke določbe naredbe z dne 2. maja l. 1899. v zadevi svinjske kuge. Podlaga tem premembam je uspeh enquete, ki se je vršila 3. julija t. l., katero je otvoril sam ministrski predsednik, in katere so se udeležili zastopniki malone vseh oficijelnih kmetijskih korporacij avstrijskih kronovin. Ministrski predsednik je takrat povdarjal veliki pomen borbe zoper svinjsko kugo, ministerjalni svetnik baron

Schwarzenau pa je zborovalce zagotovil, da bo vlada njih nasvete vestno pretresla in uvaževala. Priznati se mora, da se je vlada v najnovejši svoji naredbi potrudila, da ustreže zahtevam svinjerejcev, kakor so bile izražene na rečeni enketi.

Načelnega pomena v novi naredbi je način, kako je ravnati s prešiči, ki so na sumu, da so okuženi. Doslej je veljalo načelo, da je take prešiče brezpogojno usmrtiti. Nova naredba določa, da se sme sumljive prešiče spraviti na neokužen kraj, kjer se jih živinozdravniško opazuje in sicer 40 dnij, a ravna se potem z njimi, kakor se izkaže živinozdravniško opazovanje: Če so prešiči okuženi, se usmrti, če ne, se jih izpusti.

Nadalje obsega nova naredba tudi novo klasifikacijo za določitev odškodnine, ki jo plača država za živali, ki so bile uradoma usmrčene, pri katerih pa se je izkazalo, da niso bili okuženi. Doslej sta bili samo dve kategoriji, odslej pa bodo tri. In končno se je obnovila 50 % odškodnina tistim posestnikom, koji prešiči so bili brez njihove krivde okuženi.

Ta naredba stopi dne 27. t. m. v veljavo. Priznati se mora, da pomeni velik napredek. Po dosedanji naredbi so se namreč najlepše živali brez vsacega ozira pobijale, če so bile količkaj sumljive, akoravno se je prav pogostoma izkazalo, da niso bile okužene.

Tudi dovoljuje nova naredba, da okrajna politiška oblast ne sme dati pobiti prašičev, dokler ni rešen rekurz. Po § 3. določena je odškodnina za pobite pitane prešiče na 95 % vrednosti, za rejne prešiče pa določi ceno politiška oblast porazumno s kmetijskim strokovnim tečajem. To je velike vrednosti, ker bodo vsled tega pri določitvi cene soodločevali tudi živinorejci. Za plemenske prašiče, če se pobijejo, se poleg tržne cene povrne se 25 % počez kot povračilo višje vrednosti.

S temi so odstranjene vsaj največje krutosti stare naredbe in sicer tako, da niso prav nič oškodovani sanitarni oziri.

Poučni in zabavni del.

Labudova pesem.

Novela.

Spisal Georges Ohnet.

(Dalje.)

V.

Lord Mellivan je hodil že celo uro polagoma gori in doli v salonu svoje jahte, vsidrane pri vhodu v zaliv pri nasipu, in pričakoval Marackzya. Skozi odprto okno je prihajal sem vonj ob jahtin bok se zaletavajočih valov. Stari markyz ni nič čutil, niti slišal.

Videl je v duhu vrt pri svoji veliki palači de Grosvend-Square, in kako se igrata na travniku za veselega krika dve majbni hčerki. Jedna, omahujoč na slabih nogah, se je trudila dohajati večjo, in klicala: „Maud!